

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΔ. IV 37/1970

^{A/}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΤΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ὅ.τ. μετέωρον ἀπεχθάνονται.....*

συγχρόνως ἐν ἀμφαίρεσι (γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας) :.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἀντιθέτως.....*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

*ἐργάζονται αὐτῶν καὶ οἰκογένειαι μ' ἄλλο ὅ.τ. κτηνοτροφίας
ὡς οἰκογένειαι καὶ ἑαυτῶν ὅ.τ. καὶ τριτάτους ;.....*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) *ἐξ ὀνόματος* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; *ἐν εἶδος.....*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; *ἐκ τῶν γειτονικῶν πρὸς τὸν Πύργον - ἔστιν ἡ...
καλλιέργεια τῶν βλαστῶν καὶ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κεραιμάτων.....*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρά-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

ἔλιπαίνοντο μόνον με ζωϊκὴν κόπρον.....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *χ.δ. 1935*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *το σιδηροῦν ἄροτρον μετὰ το 1930 καὶ οἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ μετὰ το 1962*

το 1930 καὶ οἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ μετὰ το 1962

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον αὐτό ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Μονόφτερο καὶ δίφτερο. Το μονόφτερο κατασκευάζει οἱ τοπικοὶ καὶ τὸ δίφτερο ἐξ ἐξωτερικῆς.*

Μονόφτερο καὶ δίφτερο. Το μονόφτερο κατασκευάζει οἱ τοπικοὶ καὶ τὸ δίφτερο ἐξ ἐξωτερικῆς.

κατασκευάζει οἱ τοπικοὶ καὶ τὸ δίφτερο ἐξ ἐξωτερικῆς.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *1963*

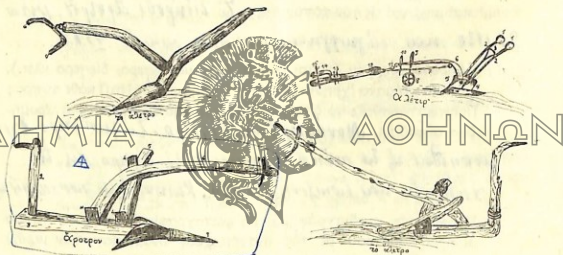
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *1963*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ 1.963.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. *κτενιστοὶ, ἰωλκιδῆται, χωριστοὶ* ..

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρῇσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1} <i>χερσὶν</i>	6. <i>ἰταβάρι</i>	11.
2}	7. <i>χαλῆρος</i>	12.
3. <i>ἀλκισσοῦρα</i>	8. <i>φύρα</i>	13.
4. <i>βόηνα</i>	9. <i>ὕγι</i>	14.
5. <i>βωβῆθ</i>	10.	15.

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

..... *τὸ ὕνι... ἐνὶ χρυσοκοιτίῳ δι' ὅτι...
ἀπορίγια*

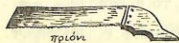
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *ἀμφοτέρωθεν*.

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, *ἐκ ξύλου*.

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

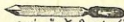
πλάν. σκεπάρνι, δ. τενονκιάριον, ἀρνάρι, πριόνι, δ. μυλάρι

πριόνι

ἀρίδα

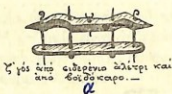

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄρτοτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῷα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *βοεες, ημιονοι, ονοι...*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργανον δύο
ζῶα ἢ ἓν ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο δύο ζῶα. Τίτρε καὶ Πωλὶ καὶ ἔν.*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
 Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ἀναιρεμένους ζυγούς.....

Σχεδιάσατε την μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύγες, πιζέ-
λια κλπ.). *Ο. Ζυγὸς β' ἀνὰ π. χρυσὸν ἀπο. ιωνδία, πακαμοί-
νοσι, καὶ τὸν ἀντιστοιχῶντα πρὸς αὐτὸν ὀνομασίαις*
σημαίνων.

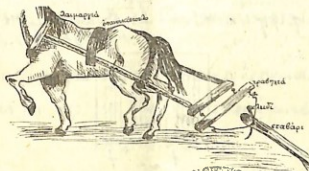
- 10) Σχεδιάσατε ιδιαίτέρως την μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργανωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ἐπιγράφεται « Γαῦρι »*

- 12) 'Από πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; 1935.....

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὰ προσδεθῆναι
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας : *ὁ γυναικ. ὁ ἀδελφός (ἡ ἀδελφή) καὶ... ἡ γυναῖκα καί... ὁ γυναικ. ὁ ἀδελφός*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανο· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

[illegible]

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

7 ἐν ἑαυτοῖς καὶ γινώσκουσιν τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· ὁφθαλμοὶ αὐτοῦ τὸν Μάγον
8 / δὶ βάλον κατὰ τὸν ἄστρον καὶ ἡ γυνὴ οὐρά κατὰ τὸν Μάγον...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Εὐχὰς ὁρῶμεν καὶ νύκτα καὶ αὖτις

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Εάν βρισκόμαστε δό. 94.4000 12.103.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ προϊόν ἐποχὴν; Σίτου 2 δόχ. ἀραβοσίτου 3 δόχ. ψυχανθῶν 3 μισθωλῶν 3

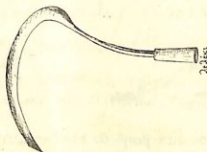
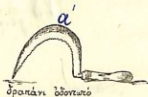
ποιαν εποχην; 2120 2289. αραβου(ω). 389; γυχανω(ω). 5. υποω(ω) 389.
Σ 120: 1 τυν 3/6ρον 1 ιω 12084 Αραβου(ω): 26ν 12089 - 12109

- 5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ἀρίνη, μαλ....

Σύμφωνα με το άρθρο 77,

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουσία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἄλἐτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) . *μή*
δρεπανί.. δένει.. χειρὶ.. ὡς.. ἰ.. α..

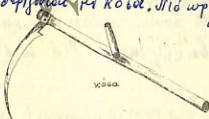

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσεσ) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *ἰ.. γ.. ἰ.. α..*
ὡς ἐργαλεῖοι μὲν τὸ 1947 δρεπανοὶ με κόβει. Πιὸ ὑποὶ ἐργαλεῖο με

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Η.. χειρολαβή.. ἡ.. κατεσκευασμένη.. με.. ξύλο.

5) Ποίος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Ο.Γ. χαλμυροὺς*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερα καὶ βίβρα... μένον...*
Τὰ... ρεβίθια... ἐρίζον. μὴ εἰ... χεῖρα

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ἄ.Ο. πάνλους βυσ. τοῦ ἰδάφους*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Λέγονται*
καὶ ἐκαρπύοντες

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ ἴδιοι*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Πολλὰ. ὁμοῦ... β. 8. χ.φ.ι.έ.ς... Α.Γ. κεφαλ. αἰ. τῶν σταχύων
εὐρίσκονται... ἐξ. τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πᾶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Α. γ. και λ. κ. ε. σ.*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοι θερίζουν : *άνδρες και γυναίκες ; 'Υπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;*.....

Εργάζαν. ἐν πόρ. καὶ γυναικί. ἐν ὁ. ἄρχοντα
ἐν αὐτοῦ. ἀρχαί, ὅπου ἐν ὁ. ἀδύα. ἐν
ἐν ὁ. ἐν ὁ. ἐν ὁ.

- 2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τύπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οι ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντο τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των); Τὴν. ὡρὴν...
ἡμέραν... περιεβάλλοντο... ἐνὰ διάχρ. 2ῃ... εἰς...
μέσην, διὰ νὰ μὴ... τὴν ὡρὴν...

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θειρισμός ;

Προέχον. vs. ἄρχηγ. & ἄρχηγος. κυρίως. & κυρίαν,
συνίστατε. ἄρχος. ἑπί. κυν. & ἐν αὐτοῖς ἔχον. ἡμέρα. ἑαββατον

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ἐτραγουδοῦσαν*

.....

.....

.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς όπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
ἐθιμον. *Εἶναι. Πάτωσαν. ἡμεραν. καὶ ὀφθαλμοὺς ἀφῆσαν.
μυρμιόνης. δάκρυς. ὁ ὅστις εἰς τὴν ἐκκρίσιν. τοῦ
χυραγίου καὶ. ὁ δὲ λέγων. ἡ ἀφῆσαν. τὰ γῆμα καὶ.*

.....

.....

.....

.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

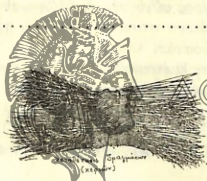
...*E. purpur*... 10-15 *triples*...

.....

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Μὲ λὸ... ἰδὲ... γὰ... ἀντιχόμενον... γυλόν... ἔξιστάτω...
 ναν... 5-6 γυλὰ... μογύ... λὰ... ὠ.ι.δ... μαυρ.α. εἰς... λὸ...
 ἔγας... καὶ... μ' αὐτὰ... ὄνουν... εἰς... ἀγκάλια.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Ἀφήνοντο... εἰς... ἰδὲ... μέρος.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Ἰούν. μῆν. α.*
Ἰουλίου ἔρπον......
.....
.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν... *Μ. ἔ. ἔξιν.*.....
.....
.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... *Παλαιότερον.*
ἡ διατροφή. ὡς ζῶον ἐγίνετο. μόνον μὲ
ὡ. ἄχνην......
.....
.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
.....
.....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δωματίων πρὸς άλωνισμόν. Συνεκentrώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μεταφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέροντο εἰς τὸ ἄλώνι:

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗρου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δωματία. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Καλεῖται εἰς θεμωνιὰν. Δομοδοτεῖν τὰ δωματία

κυκλῶναι μετὰ τὸν εἰσὸς εἰς τὸ ἄλώνι. ὡς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Βάσαναι εἰς τὴν μέσσην ...
ἐπὶ τῷ θ. οὐ τῷ κίβητι ...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλώνι;

Ὑπῆρχεν ἐννέκαθεν ἄλώνι. Καὶ πάντα εἰς αὐτό.

ἐγένετο ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνισμοῦ:

.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...

ἔξω τοῦ χωρίου καὶ ἐξω ...
ἀνοικιῶν. ἢ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ἢ ἐν αἰ. θωρακαίᾳ ...

δισὶ τὰ λίχνημα:

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλὰς οἰκογενεάς, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

...βα' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐν ᾧ μὲν ποτὶ οὐρανὸν ἀποβύναται

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀπρίλιος τοῦ 1850... καὶ ἑξήκοντα τοῦ Αἰγίου...

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀνολόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χῶματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χιμαλάιαν στικέρ

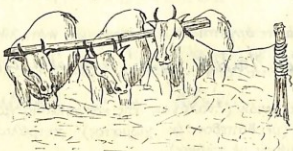
- 8) Πώς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλῶνι ἕκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἁλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συγῆθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀγύρων). Καθαρισμὸς αὐτοῦ ἀνω. ἐξ. καὶ ἰσ.

καὶ ἐδάκρυς αὐτῶν καὶ πνοὴ αὐτῶν ~~ἔτι~~
καὶ ὁππότε ἦν θνήσκοντες...

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... *δχ*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

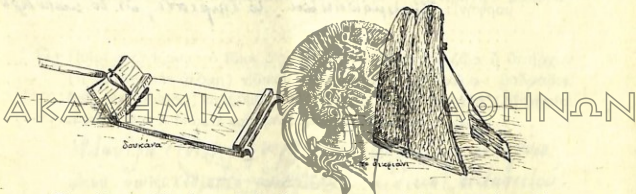
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*Ἦναι ἡλὼνισμα. ἔστι ἡλὼνισμα. ἡλὼνισμα (ἡλὼνισμα) καὶ προῶν
νῆμα. ἡλὼνισμα. καὶ ἡλὼνισμα. ἡλὼνισμα. ἡλὼνισμα. ἡλὼνισμα.*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν λαιμόν ἑκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα). *Ενυδρίον*
Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν. Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν. Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν.
Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν. Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν. Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν.
Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν. Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν. Ε. Ε. Ελζο. Ε. Αρμόν.

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδίων σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔάν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάν,
βωλώσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἐλυνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλυνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων ;

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀπὸ 8 π.μ. 3 μ.μ.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *Χρησιμοποιεῖται ὡς δουκράνι, ὡς τὸ κατωτέρω*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

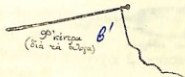
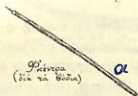
ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; ... *Μαζί τους*

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων καὶ τὸν ἀλωνισμόν χρησιμοποιεῖται ὁ αὐτὸς καμιντοῦς ὡς ἡ κατωτέρω εἰκὼν β'

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλῖα : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ἰδωνι. γὰρ ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰ ἰδικὰ του ζῶα...
 καὶ ὑπῆρχον οἱ εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐμοσάκιον. ἐντὸς στάχυν, ὅπου εἶχον ἄλλην ψωμῖον καὶ ἐβία-
 ζοντο καὶ ἐβλάνκισον γήνημα >> διὰ τὰ γυμνάσειον...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ἐμοσάκιον μετὰ τὰ καὶ διπλό >> εἶχε τὸ ὀμοκαρμένον...
 ὡς καὶ τὰ ἄλλα >> ἐκ ὑμῶν καὶ εἰδος εἶπε...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κόπανος εὐραγυλῆς

ξύλο καμυνέτο διὰ τὸ κοπάνεμα μικροῦ ἀνθρ. δημητριακῶν

ἀκρόφυλλο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; ... *Μονον... α.ω.β. τῶν μελῶν... κ.σ. οἰκογενεικῆς.*

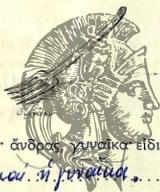
- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπάνιζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φυτᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

τοῖς ἀνέμισμασι... γίνεται... μὲ τὸ θυμιάριον, ὡς τὸ ἐκείνωτόν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνᾶ... καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

τοῖς χονδρὰι τεμάχιασι τῶν σταχυῶν καλοῦνται καὶ κόμπια.
ἀποχωρίζεται... ὁ καρπὸς ἀπὸ τῶν κόμπια μὲ τὸν δριμονάριον.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

.. διὰ τὴν δερμόνα, πανομοιότυπος ὡς τοῦ κατωτέρω
ἐκσιγμένου β.

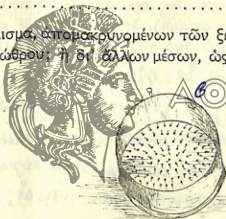
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαράβρου· ἡ δὲ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

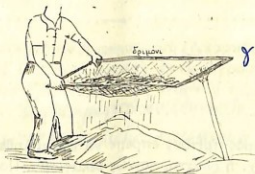
ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΣΚΙΝΟ ΠΑΛΙΟ ΔΕΡΜΟΝΟ

ΚΟΦΟΣ ἢ ΑΡΥΛΟΣ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

.....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν. μὲ τὸ φτυάρι. ὡς καὶ τὰς κριθὰς τῶν σωρῶν καὶ αὐτὸν μετὰ τὸ φτυάρι. γέρων χέρω (κυνυχός) καὶ σπιν γίνεταί ο ὁ σωρὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ. Ἐμπερνύτεται τὸ φτυάρι καὶ ἐνωσιμαζονδαί ωρομυνηταὶ καὶ αὐτοαμνός τοῦ σωροῦ εἰς τὸ γέρων καὶ εἶτα.*

ὡς καὶ τὰς κριθὰς τῶν σωρῶν καὶ αὐτὸν μετὰ τὸ φτυάρι. γέρων χέρω (κυνυχός) καὶ σπιν γίνεταί ο ὁ σωρὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ. Ἐμπερνύτεται τὸ φτυάρι καὶ ἐνωσιμαζονδαί ωρομυνηταὶ καὶ αὐτοαμνός τοῦ σωροῦ εἰς τὸ γέρων καὶ εἶτα.

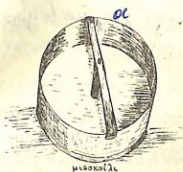
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

.....

γ'.1) Ποῖα ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνο-
γράφημα αυτού· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εικόνας). *κατεβάλλοντο...*

*α) νεκρά... Η κάρυις... έργον με τό δοχείον, άμικτον... με τό
καυκλίον... α, καλόν μινον κοιδίον α >> έλκυσσε 11 ουαίς*

2) Ποία άλλα βάρη κατεβάλλοντο εις είδος εις τό άλώνι ;

- α) τό παπαδιάτικο, ✓
- β) τό άγροφυλακιάτικο,
- γ) τό γυφτιάτικο,
- δ) τό αλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τά έν χρήσει παλαιότερον μέτρα των δημητριακών (όνομα,
χωρητικότης, σχήμα, και παραθέσατε ίχνογραφήματα ή φωτο-
γραφίας αυτών)

3) Ποϋ άπεθηκεύετο κατόπιν ή παραγωγή (ό καρπός) υπό του γεωργού·
έντός της οίκίας (εις ποία δοχεία) ή εις άγρούς έντός ειδικών λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερώς εις έκάστην περίπτωση τας σχετι-
κάς συνηθείας) *Η παραγωγή άποθηκεύετο εις τόπι του γεωργού*

και εις έύλην, κτηρία, εις τόπι, εις έύλην « έμπαρίν »

4) Τό άχυρον ποϋ άπεθηκεύετο. Εις αποθήκην (άχυρώνα) έντός του
χωρίου ή εις τόν άγρόν και παρά τό άλώνι. Πώς έγινετο ή άποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἄχυρον ἐκδομίζεται ἐν ἄχυρῳ
ἐν τῇ τοῦ χωρίου αἴᾳ ἔβαν καὶ εἰς ἐπὶ τὴν ἰσχυρίαν)...
καὶ ἔχαι ἀπὸ τοῦ ἄχυρος ἡν...*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούτους καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ τὰς καλὺς ἐκείνας ἐλάσας
γίνονται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου...*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

*Βιβλίως καὶ ἀναρτᾶται ἐν τῷ πλέγματι ἐκ σταχύων ἐκείνων
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται ἐν τῷ εἰκονοστάσιῳ ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας...*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοτὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἡ πλεκτή αὕτη
γεγυλαμένη ἀρτῶνται ἐν τῷ εἰκονοστάσιῳ ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας...*

Α'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ.

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι άνάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερώς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

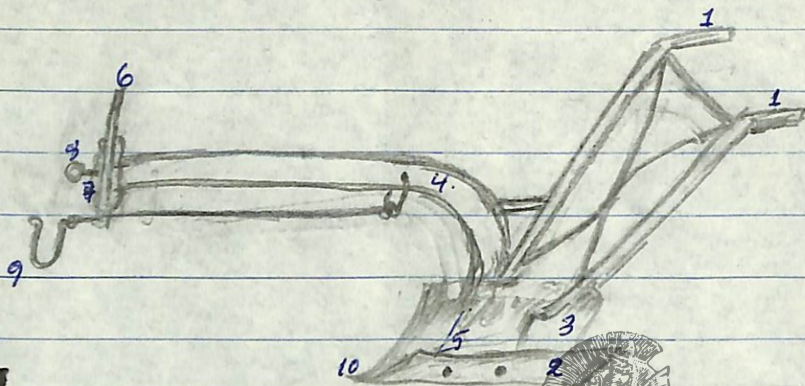

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

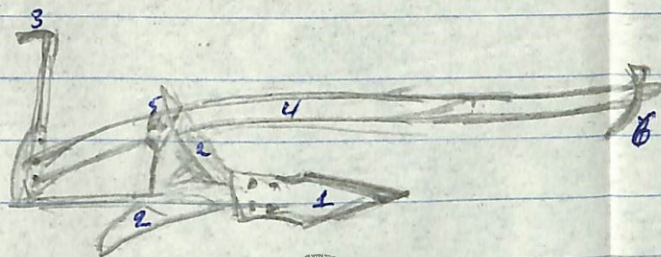

ΑΘΗΝΩΝ

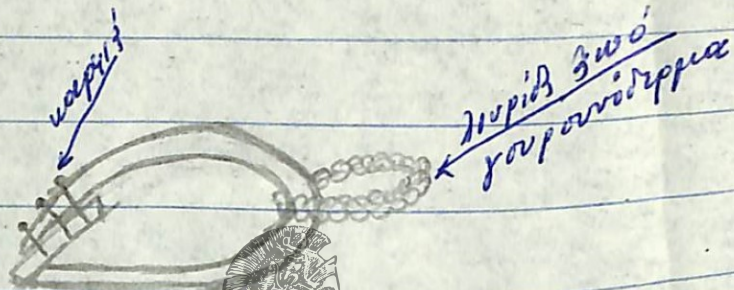
ΣΙΔΕΡΕΪΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΟΝΟΚΛΕΡΟΝ ΑΓΡΕΣΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

1 = χειρὶδια	4 = σταθεῖρι	7 = κούπα	ω = ὄνι.
2 = ἀλεγοπόδα	5 = βάρυς	8 = βίδα κούπας	
3 = πάρβα	6 = βωαῖον	9 = γάντρος	

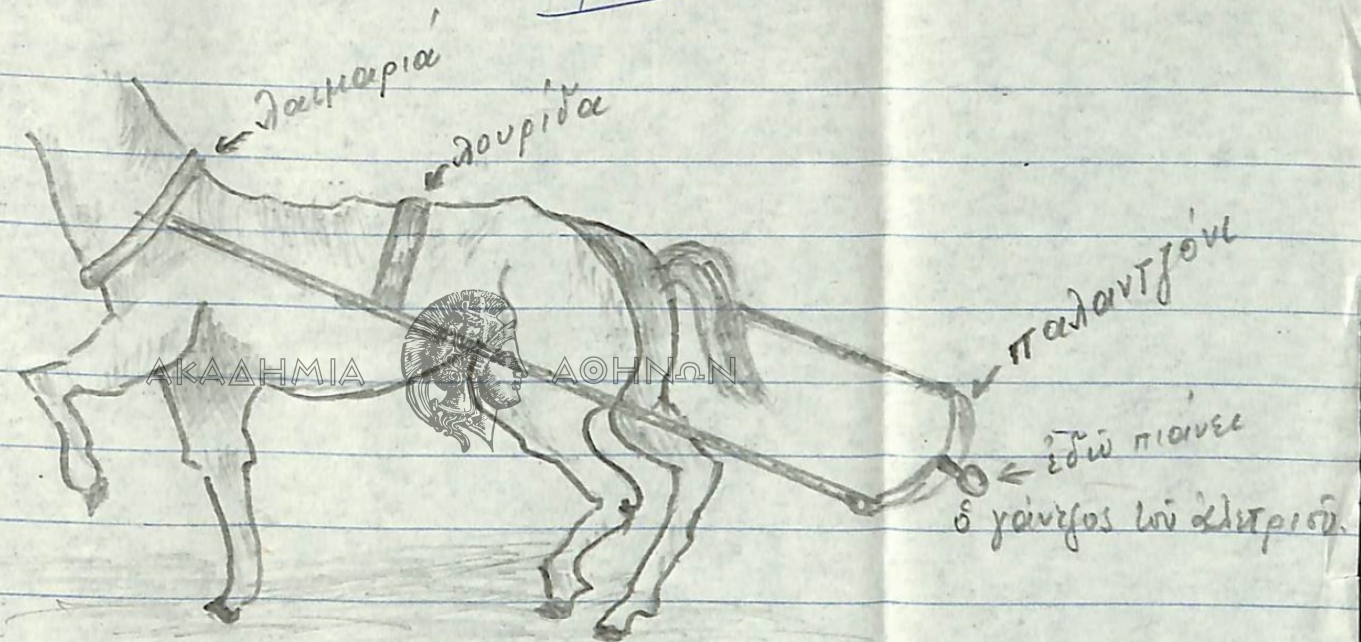
βιδερύνιον ἄρστρον δίγτρον
 1 = ὀνυ
 2 = φέροι (βιδερύνια)
 3 = χερσίδι
 4 = βλαβαρι (ξύλινον)
 5 = σπάδι
 6 = πρόμα

τὸ χερσίδι ἔχει ἐν τῷ κατωτέρῳ μέρει ἀνοιγμα, ἐξ ὃς μασαίνει τὸ ξύλον
 τοῦ βλαβαρίου καὶ διὰ καρπίου στερεύνεται ἐν αὐτῷ. Ὅμοιος καὶ τὸ σπάδι,
 φέροι υποδοχὴν καὶ μασαίνει τὸ βλαβαρι καὶ διὰ μεγάλου καρπίου ἐκρίνεται
 καὶ ἐν αὐτῷ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΞΕΝΟΝ, ΑΘΗΝΩΝ

Ἐδίδασκεν γύμνο διχαλωτό, ἔτι οὖν ἡμῶν διχαλωτά καὶ τὴν ἄλλην ἐχέριον, ἀπὸ
 τὴν ἔβαλαν ἐπὶ γυνά καὶ τὴν ἐπαύσαν με μαργαρί. Προεδέμετο εἰς τὸ γυμνόν
 με λουρίδ θωό «γουρουνόδερμα», τὴν διοσίαν ἐπλεον εἶναι «μαργαρί», διὰ
 καὶ εἶναι εἰρεν. τὴν λουρίδ αὐτὴν ἀντιμαρτυροῦ πολλοῖς τὸ εἶναι, διότι
 ἡ ἀδυσὶ θρῶγει τὸ «γουρουνόδερμα», ὅταν ἀφύδουν τὸν γυμνόν εἰς τὸ χωράκι.

5
ΘΕΡΙΣΜΟΣ.

γ) βί' Θερίστου

Αριθμ 5). Τραγούδι τῷ θερισμοῦ
(π. 2)

Παιδοπούλα δέριζε β' εἶναι βαδύ κριδαίρι
ἐργου-ἐργου τό πύχαινε, ἐρχάμε καί δειμάει.
Καί στό δρεπάνι ἀνάρπυζε ἐπαύω βλό δειμάει.

Τῆς μάνας τῆς ἐγώναζε, τῆς μάνας τῆς τῆς λέει:

Μάνα ἡ κοιλιά μου μέ πονεῖ, καὶ ἡ μέση μου μέ εὐαλγεῖ

Κι ἀπό τῷ ὁ λόγος αἰωνως καὶ τό
παιδί γεννιέται.

Β²] Άλλο τραγούδι τῷ δερσιμού:

Πέντε - δὺα παιδαριὰς ἐν ἑλῆς λόγος καλοχρηῆς
 ὡήσαν τὰ δερσιμὸν καὶ νὰ πορευθῆσαν.

Δίγαγε ἡ γουμνίτσα ἐν ἡ καπελανέντσα.

Πάει στὴ βρύση γιὰ νερό, βρίθει τὸ νερό ποδὸ.

- Βρύση μ' ὡτοῦς εἰς δάμω καὶ εἰς γαστέρω
- Γούμενος εἰσάραε, ἦπτε καὶ με' δάμω καὶ εἰς γαστέρω
- Γούμενε εἰς μ' ἔχουαίς, εἰς εἰς βάρια καὶ με' παρς.